

EL MICALET GALÀCTIC



Propostes didàctiques

L'autobús Jordiet. Pirates i bandolers

Elaborades per Joan Andrés



L'AUTOBÚS JORDIET. PIRATES I BANDOLERS

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Joan Pla*

Il·lustracions: *Kino Garrido*

Edicions Bromera / Alzira, 2004

Col·lecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 110

Format: 13 × 20,5 cm, 112 pàgs.

Enquadrernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 10 anys. En aquesta nova entrega de l'autobús Jordiét, els lectors i lectores s'endinsaran per terres andaluses on viuran noves i meravelloses aventures que, a més de fer-los passar moments de diversió, els estimularan la fantasia i els donaran a conèixer la realitat del món que els envolta, al temps que els transmetran valors com la tolerància, el respecte i el gust pel treball ben fet.

RESUM ARGUMENTAL

L'autobús Jordiét. Pirates i bandolers, és la tercera etapa del viatge que duen a terme Jordiét, un autobús capaç de parlar, Pere, el seu amable conductor, i una trentena de xiquets i xiquetes als qui acompanya la bruixa Elisenda de camí al País d'aniràs i no tornaràs.

Les noves aventures comencen a Algesires, on els havíem deixats en l'entrega anterior. Des d'allí es dirigeixen a Sevilla, passant per Cadis, i l'endemà de matí comencen un recorregut que els portarà a visitar els monuments més emblemàtics de la ciutat: la Giralda i la Torre del Oro. Tot va perfecte fins que s'adonen que ha desaparegut Vicent. Com que no el troben, acudeixen a la policia que, per més que s'esforça, tampoc no el pot localitzar. Tots estan desesperats, i

Elisenda decideix usar els seus poders màgics i fer desaparèixer la Torre del Oro, per a veure si així la policia es dóna més aire.

Finalment, Jordiet dóna la solució per a trobar el xiquet: ell havia notat que Vicent s'enyorava de la família i que era possible que se n'haguera tornat a casa, així és que desfan el camí fet i el troben. Se'l veuen damunt d'una bicicleta que havia furat a un xiquet sevillà i amb què pretenia arribar a casa. Solucionat el problema, tornen la bicicleta a l'amo i Elisenda fa reparar la Torre del Oro en presència de l'alcalde. Per finalitzar la visita a Sevilla acudeixen al Ruiz de Lopera, on juguen un partidet contra la plantilla titular del Betis CF.

Tot seguit continuen el viatge, que ara els portarà a Palos de la Frontera, on gràcies a la màgia d'Elisenda solquen el mar amb les caravel·les de Colom i s'enfronten amb un grup de pirates que els ix al pas.

Derrotats els pirates i tornades al seu lloc *La Pinta*, *La Niña* i *La Santamaría*, els nostres amics se'n van a Portugal, però abans es detenen a Jabugo, un poble a la serra d'Aracena, on es fan amics dels xiquets i les xiquetes del poble. Per acabar d'arredonar la visita a Jabugo, els viatgers fan una excursió a peu per la serra, on els assalta un grup de bandolers que els fa presoners. Tots s'espanten molt, però a la fi tot resulta ser un muntatge teatral destinat a promocionar el turisme, aprofitant la fama que havien tingut en el seu temps els bandolers de la zona.

L'endemà continuen el viatge i paren a descansar en un *cortijo* on els sorprén un bou brau. Tots fugen i s'amaguen com poden i, aleshores, Jordiet que veu que perilla la integritat dels seus amics, es converteix en torero improvisat, i entreté el bou fins que els majors se l'emporten. Finalment, tornen al camí que els ha de dur a Portugal.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

L'autobús Jordiet. Pirates i bandolers és una novel·la a mitjan camí entre el diari personal, el llibre d'aventures i el llibre de viatges. Una lectura detinguda de les seues amenes i divertides pàgines guiarà els lectors i lectores cap al descobriment i la interpretació del món que els envolta i a la valoració de la riquesa cultural i històrica de les

diferents terres i persones d'un país. Així, els lectors que s'endinsen en l'obra es veuran de seguida atrapat pel ritme trepidant amb què se succeeixen els esdeveniments, i se sentiran immediatament identificats amb els protagonistes de la història. Aconseguirem, a més, que augmenten els seus coneixements geogràfics i culturals, i també que assumisquen valors com l'amistat, l'esforç comú, el treball o l'estima per les tradicions, que l'autor va deixant caure.

A més, algunes de les situacions en què es troben els protagonistes del llibre són un magnífic referent per a conèixer i analitzar la manera d'actuar d'algunes persones, quines en són les causes i quins són els efectes que generen. I tot això sense oblidar que, també com a document, el llibre representa una atractiva descripció de llocs, costums, manifestacions culturals, etc.

Però l'interès del llibre no acaba amb els temes que acabem d'exposar. Els fets que conta, les situacions que proposa, l'ambient i l'espai en què es mouen els personatges de la història, donen peu a la reflexió i al debat de temes tan interessants com:

- El respecte per la diferència.
- L'anàlisi del funcionament de determinades institucions i càrrecs oficials: ajuntament, alcaldes, regidors, policia...
- L'estudi i l'anàlisi de tòpics clàssics de determinades comunitats: els bandolers de Sierra Morena, les corregudes de bous...
- La recerca de maneres de programar els viatges.
- Les diferències entre la vida en una ciutat i en un poble.

L'AUTOR

Joan Pla va nèixer l'any 1942, a Artana (la Plana Baixa) i es donà a conèixer com a escriptor l'any 1980 amb el llibre *No fiqueu llores sobre el meu nom*, amb el qual guanyà el Premi de Narrativa Curta Malva-rosa. El 1982 restà finalista del Premi Jaume Roig de València amb la novel·la *Mor una vida, es trenca un amor*.

Autor d'una extensa obra narrativa, Joan Pla és un dels escriptors més llegits entre el públic infantil i juvenil, gràcies a obres tan conegudes com *La màquina infernal*, *Grafitis*, *L'estranya mort de Berta* o *Només la mar ens parlarà d'amor*, Premi de Narrativa Juvenil Bancaixa 1998, totes publicades en Edicions Bromera.

Amb *L'autobús Jordiet. Pirates i bandolers*, Joan Pla ens proporciona la tercera entrega de les aventures iniciades en *L'autobús d'aniràs i no tornaràs*, i que continuaven en *L'autobús Jordiet i la bruixa Elisenda*.

LIL·LUSTRADOR

Kino Garrido va nèixer a Dénia (la Marina Alta), i ha treballat com a delineant perspectivista i maquetista d'arquitectura durant molts anys. La seua trajectòria professional ha estat vinculada al dibuix des de sempre, i ja fa més de deu anys que es va introduir en el món de la il·lustració. Ha col·laborat amb diverses editorials valencianes i catalanes i els seus dibuixos il·lustren, sobretot, llibres de text i revistes infantils, tot i que també ha fet incursions esporàdiques en la il·lustració de contes, de cartells i de cobertes. Ha il·lustrat, entre altres, les tres entregues d'aquesta sèrie.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

Si volem que unes propostes didàctiques siguin una eina capaç de promoure el gust per la lectura i de crear hàbits lectors entre el jove, s'han de posar al seu abast els dispositius motivadors per aconseguir-ho. Per tant, han de ser una eina que els permeta no solament captar el sentit i el missatge dels textos que llegeixen, sinó que a més han de saber descobrir la seua bellesa literària. Els lectors han de comprendre el llibre que estan llegint, han de ser capaços de criticar-lo, recrear-lo o, fins i tot, transformar-lo per a, més tard, adquirir la destresa necessària per a elaborar textos propis. En la mesura que siguem capaços d'aconseguir-ho estarem fomentant l'enriquiment intel·lectual, estètic i cultural dels xics i xiques de les nostres escoles.

En aquesta línia, la majoria dels educadors i educadores som conscients que hem de preparar l'alumnat per a experimentar el gaudi per la lectura de qualsevol tema i intentar convèncer-los sobre el valor afegit que la bona literatura proporciona a les persones. Però també hem de ser conscients que això només ho aconseguirem si els introduïm en l'hàbit lector d'una manera lúdica.

Per aquest motiu les propostes didàctiques d'aquesta col·lecció es presenten separades del llibre de lectura, per deixar al criteri de la mestra o del mestre les possibilitats d'usar-les una vegada llegida la història. Encara que les activitats han estat elaborades pensant en el currículum escolar del tercer cicle d'educació primària, fóra convenient triar, entre els exercicis i jocs plantejats, els més adequats per al nivell, així com els més convenients per a les necessitats, els gustos i els interessos dels alumnes de la classe. Per les mateixes raons, aquestes propostes de treball són ampliables o modificables en qualsevol aspecte.

El llibre que us proposem, cal emmarcar-lo dins del seu context, és a dir, com la tercera entrega d'un viatge fantàstic al País d'aniràs i no tornaràs, i el presentarem a l'alumnat com un periple meravellós que, a més de proporcionar-los el plaer de la lectura, els permetrà conèixer altres mons, altres persones i altres cultures. En aquest punt, potser fóra convenient fer un recordatori breu del contingut dels dos primers llibres de la sèrie.

En les propostes didàctiques que us presentem hem distribuït les activitats en tres camps de treball, però no hem seguit cap ordre determinat, perquè en alternar-les s'evite la monotonia que un treball compartimentat pot produir en l'alumnat d'aquestes edats. Aquests tres camps són:

- El geogràfic.
- L'històric i cultural.
- El lingüístic.

En el marc geogràfic proposem activitats encaminades a localitzar zones geogràfiques de la península Ibèrica i, concretament de l'Andalusia occidental, mitjançant la lectura i la manipulació de mapes, on han de situar, en primer lloc, la comunitat autònoma que visiten i després els itineraris que segueixen els protagonistes. També, a través de les activitats, plantejem referències concretes als pobles, ciutats i llocs singulars que es visiten i els relacionem amb les del seu entorn amb la qual cosa fomentem actituds i normes sobre el seu valor i necessitat de conservació.

A partir del que s'explica en el llibre i en els manuals d'història de la biblioteca de la classe o del centre, i amb els recursos que ens proporciona Internet, també proposem el treball d'aspectes històrics com l'empremta cultural dels musulmans, l'arribada a Amèrica i els elements que la van fer possible, o qui era Cristòfor Colom.

Cal remarcar que, de vegades, abans d'endinsar-nos en la realització de les activitats haurem de fer una lectura comprensiva del text per tal d'aclarir les dificultats lèxiques que puguen sorgir. Caldrà buscar paraules en el diccionari, aplicar-les al context, reelaborar textos i explicar passatges de la lectura, a la llum dels nous coneixements lingüístics, etc.

Pel que fa a l'apartat narratiu, suggerim l'anàlisi dels personatges i de les situacions, oferim la confecció de fitxes on figure el nom, l'edat aproximada i els trets físics dels protagonistes; proposem la distinció d'aspectes que són reals dels que són fantàstics (autobusos que parlen, aparicions i desaparicions, etc.). També formulem activitats encaminades, encara que no d'una manera formal, a l'anàlisi textual: comprovar quins aspectes estilístics predominen (diàlegs, descripcions, sentit de l'humor, frases fetes...), per a aconseguir, més endavant, que siguin els mateixos alumnes els qui reescriuen passatges determinats. També proposem que l'alumnat ens explique quins capítols els pareixen més interessants i per què, com s'enllacen les diferents aventures entre si, què opinen sobre els títols dels capítols i si els semblen adequats, etc.

Un altre aspecte molt interessant que es pot treballar, una vegada feta la lectura i completades les diferents activitats, consisteix a proposar que cada alumna o alumne pose per escrit quina és la seua opinió personal sobre el llibre, que diferencie els aspectes formals i literaris dels que fan referència al contingut de la història, i que diga quins es podrien millorar i com. Després, cada una d'aquestes opinions es llig a la resta de la classe i es posen en comú per a apreciar les coincidències i discrepàncies que la lectura del llibre ha causat a la classe i arribar a un consens en la valoració de la novel·la que permeta elaborar una ressenya per a publicar-la en la revista del col·legi, si n'hi ha. Aquesta mateixa ressenya es pot enviar a l'autor per a establir-hi un intercanvi d'opinions on, a més, els xiquets i les xiquetes poden proposar-li possibles noves aventures per als passatgers de l'autobús Jordiet en el seu viatge al País d'aniràs i no tornaràs. Si l'autor els n'accepta alguna i la inclou en el llibre següent, la pròxima lectura està assegurada.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.



A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTOR:

IL·LUSTRADOR:

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ: NÚM.:

1. Explica l'aventura que t'ha semblat més interessant.

.....
.....
.....

2. Quin capítol t'ha agradat menys? Per què?

.....
.....
.....
.....
.....

3. Quin és el personatge que et cau més bé de la novel·la? Explica per què.

.....
.....
.....

4. Si hagueres de convèncer algú perquè llegira el llibre, què li explicaries?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....



B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. De la persona que escriu una història se'n diu que és el narrador o la narradora.

–Qui és la narradora d'aquesta història?

–És un dels protagonistes o solament conta el que passa sense intervenir en la història?

–Què predomina en aquesta història: la narració, la descripció o el diàleg?

2. Ara fes tu de narrador i torna a escriure aquest diàleg, però com si l'estigueres contant a algú.

–*Hauríem de tenir canons! Veuríeu com ens els carregàvem!*
–*exclama Josep.*

–*Coratge! –crida Ferran–. No permetrem que ens aborden i que se'ns emporten per a vendre'ns com esclaus!*

–*Coratge! Coratge! –cridem tots com valents.*

Josep va exclamar que haurien de tenir

.....

.....

.....

.....

3. A més de Rosa, en el llibre apareixen altres personatges. Fixa't en l'exemple i emplena la graella amb les dades que conegues d'aquests personatges.

	PERSONATGE	EDAT	CARÀCTER	CONSTITUCIÓ
Pere	principal	43	simpàtic	prim
Elisenda				
Vicent				
Marc				

4. Agrupa els capítols d'acord amb el lloc on ocorren els fets que contenen.



LLOC	CAPÍTOL
Cadis	Primer
Sevilla	
Palos de la Frontera	
Jabugo	
<i>Cortijo La Parrilla</i>	

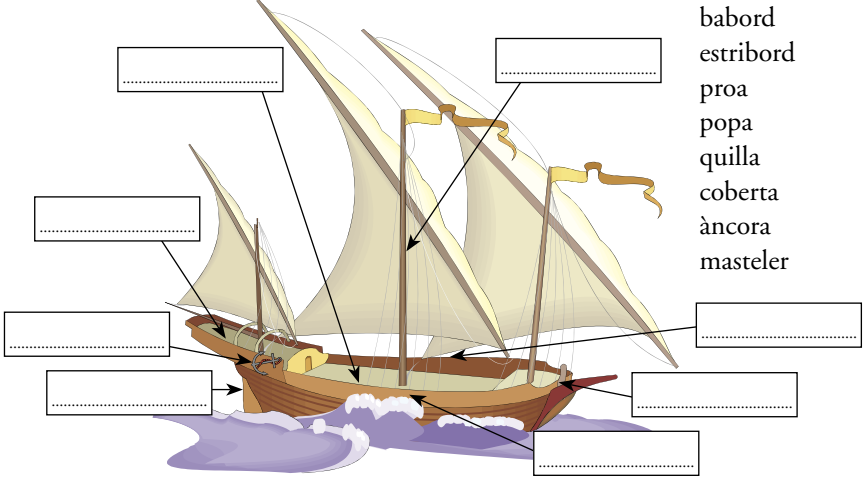
5. Alguns dels fets que els ocorren als protagonistes són reals, però altres no poden haver passat mai, és a dir, són fantàstics. Fixa't en l'exemple i escriu tres fets fantàstics i tres fets reals que hages llegit en el llibre:

FETS FANTÀSTICS
–Desaparició de la Torre del Oro.
–.....
–.....
–.....

FETS REALS
–Passeig per la jueria.
–.....
–.....



6. Aquestes paraules serveixen per a anomenar parts d'un vaixell.
Col·loca cadascuna al seu lloc.



- babord
- estribord
- proa
- popa
- quilla
- coberta
- àncora
- masteler

7. Sobre aquest mapa de les comunitats autònomes de l'Estat espanyol, pinta de color roig la que visiten els viatgers de l'autobús Jordiet.

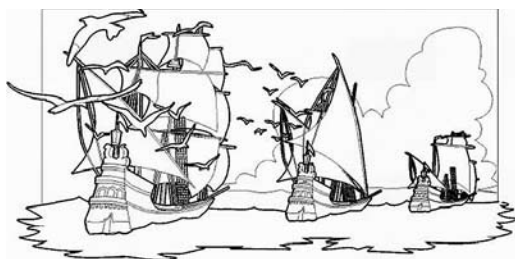


8. Per què volia Vicent tornar a casa? Explica-ho amb les teues paraules.

.....
.....
.....

9. Saps qui era Cristòfor Colom? Entra en aquesta pàgina d'Internet <<http://ca.wikipedia.org/wiki/Colom>> i després contesta les preguntes següents:

- On es pensa que va nàixer Cristòfor Colom?
- En quina direcció volia navegar per descobrir una ruta més curta cap a l'Índia?
- Qui el va ajudar?
- De quin port va eixir?
- Com es deien les tres naus que iniciaren el viatge de Colom?
-
- Quin dia va començar el viatge?
- Quan va arribar a terres americanes?



10. Fixa't com descriu l'autor el xiquet a qui furten la bicicleta: «És un xiquet esquifidet, però és tot nervi. Brama com si li hagueren arrancat les dues orelles». Com diries tu que són aquests personatges?:



- El cap dels bandolers:
-
- L'alcalde de Sevilla:
-

11. De vegades, els escriptors utilitzen frases fetes i expressions populars. Ara pensa i contesta. Què creus que vol dir l'autor quan usa aquestes expressions?

«Duna va més despistada que una mona en un museu.»

.....

«Aquest nano ens farà la guitza.»

.....

«És un llépol.»

.....

«Qui dorm no viu.»

.....

12. Algunes persones andaluses tenen una manera molt peculiar de parlar. Així veiem que un dels policies de Sevilla diu: «*¡Ezo é coza del Spielberg, eze!*». Com creus que hauria dit el mateix policia: «Però, quines coses que passen ací a Sevilla!»?
-
-

13. La Giralda i la Torre del Oro de Sevilla són monuments que construïren els musulmans. Però, què saps dels musulmans? Busca informació i subratlla l'afirmació correcta d'aquestes:

–Els musulmans provenien de: la Xina, Aràbia, el Sudan, França.

–El seu primer cabdill fou: Tareq, Alí, Omar, Mahoma.

–Arribaren a la península Ibèrica l'any: 1492, 328, 711, 1800.

–La religió dels musulmans era: monoteista, politeista.

–Els governava: un comte, un marquès, un califa, un rei.

14. Sabries reconèixer quins són aquests dos monuments? Escriu-ne el nom davall de cadascun i també la ciutat on es troben. Després digues si t'agraden o no i explica per què.



.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15. En aquest mapa d'Andalusia occidental, situa cada ciutat al lloc que li corresponga. En acabar, agafa un llapis de color roig i marca el camí que han recorregut els viatgers de l'autobús Jordiet.



Sevilla

Palos

Cadis

Huelva

Jabugo

Tarifa

16. Joan Pla, l'autor d'aquesta història, ha escrit dos llibres més que també tenen com a protagonistes Jordiet, Pere i els seus amics. Informa't i anota'n els títols.

.....

.....

.....

.....



Propostes didàctiques referides al llibre
L'autobús Jordiet. Pirates i bandolers (ISBN: 84-7660-994-9)

© Edicions Bromera, S.L.
Polígon Industrial 1 - 46600 Alzira
www.bromera.com

© Joan Andrés, 2004
Dibuixos de Kino Garrido